

ADVOKAT SVEN KNAGENHJELM ^(H)

TILSVAR TIL FOLLO TINGRETT

Sak nr 19-063319TVI-FOLL

Postadresse:
Pb 447 Sentrum
0104 Oslo

Saksøker: Oppegård Kommune v/ordføreren
Org.nr. 944384081
Postboks 64
1401 Ski

Besøksadresse:
Grensen 12 B (inng. Akersgt.)
0159 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Jan Esben Leborg
Brækhus Advokatfirma DA
Postboks 1369 Vika
0114 Oslo

Mobiltel: (+47) 93249354
Telefon: (+47) 22 40 36 40
sk@advokatforum.no

^(H) Møterett for Høyesterett

Saksøkt: Oppegård Skytterlag
Org.nr. 896643762
Postboks 1014 Sentrum
1418 Kolbotn

Medlem av
Den Norske Advokatforening

Org.nr 975522121

I kontorfellesskap med:

Advokatforum

Prosessfullmektig: Advokat Sven Knagenhjelm
Postboks 447 Sentrum
0104 Oslo

Advokatfirmaet KPU

1. Prosessuelt

Jeg viser til stevning av 24.04.19.

Jeg har fått utsettelse med tilsvaresfristen til i dag, og tilsvaret er følgelig rettidig.

2. Innledning

Saksøkte bestrider at Oppegård kommune har anledning til å heve avtalen om leie av grunn til skytebane.

Det er på det rene at den inngåtte avtalen ikke inneholder noen form for regulering av skytterlagets virksomhet. Når kommunen hevder at det eksisterer betingelser for bruken av banen som ikke er kommet til uttrykk i avtalens tekst, har kommunen bevisbyrden for en slik påstand.

Oppegård skytterlag bestrider at det har vært en felles forutsetning om at skytterlagets virksomhet skulle låses til et bestemt kaliber, et bestemt antall skudd, visse skytetider og at det ikke skulle være mulig å utvide virksomheten.

En økning i aktiviteten i forhold til det som ble lagt til grunn da avtalen ble inngått er følgelig ikke forhold som kan påberopes av kommunen.

Selv om det har vist seg av decibelnivået har vært høyere enn det som ble lagt til grunn i de første støyberegningene, gir dette uansett ikke kommunen grunnlag for å heve avtalen. Heller ikke en økning av antall skudd gir kommunen hevingsgrunn.

Allerede tidlig på 2000-tallet ble kommunen klar over at det ble brukt våpen med grovere kaliber enn kaliber 22 og at bruken av banen medførte høyere decibelnivåer enn tidligere beregnet, uten at dette førte til at kommunen fremsatte krav om heving.

I forlengelse av støymålinger fra Multiconsult på 2000 tallet ble det iverksatt tiltak der man dels begrenset omfanget ved at politiet ikke lenger fikk skyte, dels avtalte koordinerte skytetider med Oppegård jeger- og fiskerforening.

Det bestrides at pistolklubbens virksomhet er strid med offentlig regelverk. De støymålinger som er foretatt dokumenterer at støynivået tilfredsstillende til kravene til nye skytebaner med god margin.

Departementets støygrenser for nye skytebaner er strenge. Selv om det skulle vise seg at støynivået overskrider generelle støygrenser, innebærer ikke dette at virksomheten er lovstridig.

3. Sakens faktiske side

3.1 Avtalens bakgrunn og forutsetninger

Kommunen har i stevningen gitt en deltajert redegjørelse for hvilke opplysninger som ble gitt om den planlagte virksomheten ved Kurud pistolbane forut for inngåelsen av leieavtalen 14.07.1992.

Det er riktig at skytterlaget i sin henvendelser til SFT oppga at en vesentlig del av skytingen ville foregå med kaliber 22 og at antall skudd med grovkaliber var forutsatt å være beskjedent.

I brev 17.04.90 fra SFT – bilag 8 til stevningen, fremgår at den planlagte virksomheten ikke ble ansett for å være konsesjonspliktig. Det ble lagt til grunn at støynivået ikke ville overstige 60dB (AI), noe som fremgikk av beregninger foretatt av AS Hjellnes. Som jeg kommer tilbake til, viste senere målinger at støynivået var noe høyere enn dette.

På den tiden opererte SFT med en støygrense på 65 dB for nærmeste bolig dersom antall skudd var under 55.000 skudd og 60 dB dersom antall skudd var over 55.000 skudd. Dersom støygrensen på 60 dB var tilfredsstillt, gjaldt det ingen begrensning i antall skudd.

Basert på de fremlagte støyberegninger ville SFT følgelig ikke hatt grunnlag for å kreve konsesjonsbehandling av banen selv om det var blitt oppgitt et langt høyere antall skudd.

Hadde derimot støynivået blitt beregnet til over 65 dB, ville SFT høyst sannsynlig stilt krav om regulerte skytetider.

Det fremgår av stevningens bilag 9 at når ikke SFT ikke stilte krav om begrensninger i bruken av banen, fant heller ikke kommunen det rimelig å innta slike bestemmelser i leieavtalen.

Motsetningvis kan det slutes, at dersom SFT hadde kommet til at banen var konsesjonspliktig, ville det blitt stilt krav om tidsbegrensninger i banens bruk. Det er følgelig ikke holdepunkter for å anta at avtalen ikke ville blitt inngått, dersom SFT hadde konkludert med at banen skulle konsesjonsbehandles.

Kommunen anfører på side 6 i stevningen at «kommunen la til grunn at banen hovedsaklig skulle benyttes til skyting med finkaliber (kaliber 22)». På side 14 anføres det (under pkt 4.2) at partene ved inngåelsen av avtalen hadde klare felles forutsetninger (min understrekning) om at antall skudd skulle være 45.000 og at «banen skulle benyttes til skyting med finkaliber og være begrenset med hensynt til type våpen».

Det er uklart hva kommunen mener å anføre. En tolking er at kommunen mener at avtalen ikke ville blitt inngått dersom det var blitt lagt til grunn et høyere antall skudd, eller at en ikke uvesentlig del av skytingen ville skje med grovkaliber. En annen, og mer nærliggende, mulighet er at kommunen ville krevd begrensninger i bruken av banen dersom det var blitt oppgitt for eksempel 100.000 skudd eller beregningene hadde vist at støyen ville overstige 60 dB.

Oppegård skytterlag vil for sin del bestride det eksisterte en felles avtaleforutsetning om at skuddantallet skulle begrenses til 45.000 og/eller at avtalen ikke ville blitt inngått dersom støyberegningene hadde vist høyere nivå enn 60 dB. Det at det i forbindelse med behandlingen hos SFT ble oppgitt et visst antall skudd, og at man den gang baserte seg på hovedsakelig skyting med finkaliber, kan ikke tas til inntekt for at pistolklubben ikke skulle kunne endre virksomheten. Verken i rådmannens notat av 18.09.92 eller i møteboken for formannskapsmøtet 07.10.92 er det inntatt noen slike forutsetninger. Tvert imot fremgår det av møteboken at et forslag om å innta antall skudd i avtalen ble forkastet.

3.2 Bruken av banen i årene etter avtaleinngåelsen.

Det er uomtvistet at det i år 2000 kom klager på skytingen fra Kurud og at politiet på denne tiden brukte pistolbanen i et relativt betydelig omfang. Det fremgår at Oppegård skytterlag som følge

av disse klagene sa opp avtalen med Follo politidistrikt. Det har vært foretatt leting i arkivene, men det har ikke lyktes å finne noen skriftlig oppsigelse.

Det er imidlertid viktig å påpeke at politiets bruk av banen ble avklart med kommunen.

Bilag 1: Epost fra Follo polidistrikt til Oppegård skytterlag

Her heter det blant annet:

Jeg har snakket med Skaerderud i Oppegård kommune... han opplyste at kommunen ikke hadde lagt noen restriksjoner på bruk av banen. Hvis vi hadde tillatelse av skytterlaget, og tidene lå innenfor det som banen var godkjent for, så hadde ikke kommunen noe imot at vi brukte banen.

Som det fremgår av stevningen var det ikke inntatt bruksbegrensninger i avtalen. Heller ikke reguleringsbestemmelsene inneholder noen begrensninger.

Bilag 2: Reguleringsbestemmelser.

Bilag 3 Reguleringskart

Mens de opprinnelige støyberegningene – som lå til grunn for SFTs uttalelse om konsesjonsfrihet – viste at støyen ville være under 60 dB, har senere beregninger vist at dette ikke slo til. Av bilag 14 til stevningen fremgår at Miljøakustikk i juni 2000 – på oppdrag fra Oppegård skytterlag – utførte støymålinger der det ble skutt med ulike typer kaliber. Her kan vi lese at det blant annet ble benyttet 9 mm pistol, og at skyting med dette kaliberet – som har vært benyttet i alle år forut for målingen og i alle år siden – medførte et decibelnivå på 67 dB, altså betydelig over det nivået som ble lagt til grunn i beregningene fra Hjeltnes.

Støyberegningene ble gjort kjent for Oppegård kommune og var en del av bakgrunnen for at kommunen tok initiativ til å få på plass en nærmere regulering av skytetidene. I brev 22.03.02 fra kommunen til Oppegård skytterlag – bilag 19 til stevningen - , fremgår det at kommunen og pistolklubben i møte 14.02.02 ble enige om at skytetidene skulle samordnes med skytetidene på leirduebanen, og at skytetidene på pistolbanen skulle fastsettes til tirsdag og torsdag 10-14 og 18.21, samt lørdager 10-14. I tillegg skulle det kunne skytes miniatyrskyting (som ikke er støydimensjonerende) onsdager 18-21.

Om ikke før, så må kommunen i hvertfall å dette tidspunkt vært innforstått med at det ikke bare ble skutt med finkaliber (kal 22) men også med 9mm. Således er det verken i dette brevet, eller i kommunens brev av 01.10.02 (feildatert 01.10.2012) til Svein Ørmen, inntatt noen henvisning til at det ikke, eller i liten grad, skal kunne benyttes grovpistol. Tvertimot har man skilt ut onsdager som en egen dag da det bare skal skytes miniatyr. Kommunen har også fra dette tidspunkt av vært klar over at støynivået nådde opp i 67 dB, altså betydelig over det nivået de opprinnelige beregningene viste.

I brev 26.06.03 til Oppegård skytterlag – bilag 21 til stevningen – er skytetidene referert. Her er det også oppgitt at antall skudd skal være 45.000 skudd. Denne begrensningen har imidlertid Oppegård skytterlag aldri akseptert. Riktignok fremom det i pistolklubbens brev av 25.01.01 til fylkesmannen (bilag 18) en «erkjennelse» om at «det har vært en større bruk av skytebanen enn hva som er kravet i henhold til konsesjonen». Basert på at SFT ikke hadde gitt konsesjon til

bruken av banen, men tvert imot uttalt at det ikke var grunnlag for konsesjon, viser dette bare at skytterlagets representant på dette tidspunkt hadde en feiloppfatning at SFT hadde oppstilt bindende vilkår for bruken av banen.

Under pkt 3.3 i stevningen, anføres det at støynivået økte i 2012/2013 i forbindelse med at skytterlagets aktivitet innenfor såkalt PPC-skyting. Kommunen synes å mene at slik skyting medfører et høyere støynivå enn annen form for pistolskyting. Avhengig av hva man velger å sammenligne med, er dette en misforståelse. Det er heller ikke riktig at PPC-skytingen i seg selv var årsak til økte klager.

Oppegård skytterlag hadde i en årrekke forut for 2012 bedrevet såkalt feltskyting. Både feltskyting og PPC-skyting foregår med 9mm (grovkaliber) og med kal 38. PPC skyting medfører følgelig ikke høyere decibelnivåer enn feltskyting.

Sammenlignet med feltskytingen, er skuddseriene ved PPC-skyting ikke mer intensive, snarere tvert imot. PPC-skyting omfatter serier med 12 skudd på 20 sekunder, 18 skudd på 90 sekunder og 24 skudd på 165 sekunder. Den mest intensive serien er altså altså 0,6 skudd pr sekund, mens den minst intensive serien er 0,14 skudd pr sekund eller ett skudd hvert syvende sekund.

Til sammenligning skyter man ved feltskyting seks skudd på mellom seks og 14 sekunder, som utgjør mellom 0,4 og 1 skudd pr sekund.

Den beskrivelse som er gitt av PPC-skyting i bilag 23 og bilag 24 er følgelig ikke korrekt. Dette vil det bli gjort nærmere redefor under hovedforhandlingen. I tillegg til partsforklaring fra skytterlagets leder, Øivind Johnsen, tilbys forklaring fra

Vitne nr 1: Sjur Authen

Vitnet er mangeårig medlem av Oppegård skytterlag og har inngående kjennskap til PPC-skyting.

En årsak til klager på skytingen som ikke nevnes, er at skytterlaget i flere år fikk tillatelse fra kommunen til å avholde stevner med skyting utenfor standplass. Det ble avholdt stevner vår og høst, og disse stevnene – som altså ikke var en del av den regulære ukentlige virksomheten – genererte naturlig nok høyere støy enn om det hadde blitt skutt fra standplass. Etter 2016 har det ikke vært avholdt slike stevner.

3.3 Fylkesmannens behandling. Støyberegninger og – målinger. Støydempingstiltak

På side 10 i stevningen omtales et vedtak fra fylkesmannen av 05.12.2016, jfr. bilag 27 til stevningen. Det anføres at fylkesmannen «som følge av den utvidede aktiviteten» vurderte aktiviteten på skytebanen å være i strid med forurensningsloven § 7, jfr. bilag 27 til stevningen. Dette er ikke riktig. Av brevet fremgår det at bakgrunnen for pålegget er at støynivået ved nærmeste støyutsatte bebyggelse i henhold til rapport fra Rieber Prosjekt ble konstatert å overskride grensen for maksimal støy på 60 dB (LAI_{max}) angitt i T-1442. Det ble satt frist til 01.10.2017 med å gjennomføre tiltakene.

Det var altså overskridelsen av decibelnivået som var bakgrunnen for fylkesmannens vedtak der det ble gitt pålegg om å iverksette støyreducerende tiltak, ikke utvidet aktivitet.

Forklaringen på at støynivået overskred 60 dB var – som det fremgår av rapporten fra Rieber Prosjekt AS – bilag 26 til stevningen – at fjellflaten bak skivene på 50 meter reflekterte lyden. Mens direktelyden ble målt til å være under 60 dB ble den reflekterte lyden målt til oppunder LAI_{max} = 65dB.

Det fylkesmannen ikke visste da vedtaket ble truffet, var at Klima- og miljødepartementet – etter forslag fra Miljødirektoratet - i mellomtiden hadde fastsatt nye grenseverdier for skytebanestøy slik at grensen for nye skytebaner heretter skulle være 65 dB(AFmax).

Bilag 4: Brev 21.01.16 fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet

Bilag 5: Epost fra Miljødirektoratet 27.11.2017

I tillegg til at decibelnivået ble hevet med 5 dB, endret man også måleindikatoren fra «impuls» til «fast». Det innebærer at den nye grenseverdien i realiteten tilsvarte en støygrense på nærmere 70 dB dersom man måler lyden som impulsstøy. Som bevis tilbys forklaring fra

Vitne nr 2: Lars Nordin

Vitne nr 3: Dag Rieber

Hadde fylkesmannen vært klar over de nye grenseverdiene, ville pålegg om støytiltak sannsynligvis ikke blitt gitt.

Bilag 6: Brev 27.02.17 fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til Miljødirektoratet

Fylkesmannens pålegg om støyutbedring ble påklaget av Oppegård kommune og Bjørn G. Lunder som mente at fylkesmannen hadde satt for kort tidsfrist til gjennomføring av tiltakene. Om dette uttalte fylkesmannen i oversendelsesbrevet.

Oppegård skytterlag må gis en rimelig frist for å kunne etterkomme Fylkesmannens pålegg. Gjennomføring av avbøtende tiltak kan bl.a. medføre at Oppegård skytterlag må kjøpe inn faglig bistand til vurdering av aktuelle tiltak og til prosjektering av disse, videre må skytterlaget fremskaffe finansiering, kontrahere aktuelle firma som kan stå for arbeidet og eventuelt kjøpe inn aktuelt materiell....

Som det fremgår av bilag 29 tok ikke direktoratet klagen til følge.

Imidlertid ba direktoratet samtidig fylkesmannen om besørge at støygrensen på 60 dB ikke på noe tidspunkt overstiges ved nærmeste bolig.

Departementets uttalelse må her tolkes i lys av at på tidspunktet for vedtaket var fylkesmannens frist for å gjennomføre støydempingstiltak overskredet. Meningen med uttalelsen må ha vært å understreke at de planlagte støydempingstiltak måtte iverksettes umiddelbart.

Tatt bokstavelig, innebærer departementets uttalelse at ethvert skudd som medfører støynivå over 60 dB (A_{max}) er i strid med departementets vedtak, selv etter gjennomførte støydempingstiltak. De beregnings- og målemetoder som i følge direktoratets egen veileder M-128 skal benyttes, har innebygget som forutsetning at det vil kunne forekomme at støynivået unntaksvis overskrider de beregnings- og måleresultater man kommer frem til. Jeg viser her til vitneforklaringene fra Lars Nordin og Dag Rieber.

Uttalelsen er følgelig ikke ment å skulle tas på ordet. Jeg tilbyr som bevis forklaring fra

Vitne nr 4: Karl Rikard Persson

Persson var saksbehandler og den som formulerte direktoratets vedtak.

Dersom støygrensene skulle tolkes slik at støynivået aldri skulle kunne overstige den fastsatte decibelgrensen, ville det medføre at man i realiteten måtte operere med en støygrense på rundt 40 dB dersom man skal basere seg på den anbefalte beregningsmetoder. I så fall er det ikke bare en lang rekke skytebaner som vil være ulovlige, men også en rekke andre virksomheter som avgir støy.

I brev 16.11.17 – bilag 30 til stevningen – uttaler direktoratet at støyen fra den aktuelle banen ikke synes å være tilstrekkelig regulert gjennom kommunens planer (les eksisterende reguleringsplan) og fylkesmannen blir bedt om å ta stilling tom om støyforurensningen er av et slikt omfang at det må kreves tillatelse etter forurensningsloven. Direktoratets uttalelse harmonerer dårlig med det forhold at aktiviteten på pistolbanen på den ene siden var i samsvar med støygrensene for nye skytebaner og på den andre siden var begrenset til fire dager i uken, hvorav en dag kun finkaliber. Av retningslinjen fremgår det således at for baner som tilfredsstillere støygrensene kan det tillates skyting hver dag mellom kl 09 og kl 22. Dette forholdet unnlater direktoratet å drøfte.

De tiltak som var anbefalt av Rieber Prosjekt AS ble gjennomført først sommeren 2018. Bakgrunnen for overskridelsen av den fastsatte tidsfristen var dels at det oppsto uenighet mellom pistolklubben og kommunen om hvorvidt tiltakene var søknadspliktige, dels at arbeidene måtte finansieres.

Kommunen har som bilag 33 fremlagt brev fra fylkesmannen der det vises til at utførte målinger bekrefter at tiltakene har brakt støyen under 60 dB (LAImax). Derimot er det ikke fremlagt den rapport som lå til grunn for fylkesmannens konklusjon. Jeg fremlegger.

Bilag 7: Notat 12.09.2018 fra Rieber Prosjekt AS - måling av støy etter tiltak

Som vedlegg 34-36 har kommunen fremlagt rapporter fra tre ulike støymålinger og som bilag 37 brev fra fylkesmannen der det nedlegges forbud mot å avholde skytestevner og der det henvises til de innkomne støymålinger.

På samme måte som i vedtaket fra Miljødirektoratet inneholder vedtaket formuleringen «støygrense på 60 dB ikke på noe tidspunkt overstiges ved nærmeste støyutsatte bolig.»

Her har også fylkesmannen kommet i skade for å formulere seg på en måte som ikke kan tas bokstavelig. I et brev av 10.12.18 til fylkesmannen skrev jeg blant annet:

Det er ikke noe som tilsier at fylkesmannen ikke har ment vedtaket på annen måte enn at støyen fra skytebanen skulle tilfredsstillere støygrensene slik den er beregnet i samsvar med anerkjente beregnings- og målemetoder fastsatt i M-128.

Bilag 8: Brev 10.12.18 fra advokat Knagenhjelm til Fylkesmannen i Oslo og Akershus

I mitt brev 28.12.18 – bilag 38 til stevningen gjenga jeg ovennevnte sitat og uttalte videre:

Fylkesmannen kommenterer ikke ovennevnte i sitt siste vedtak, og jeg legger derfor til grunn at det ikke er faglig uenighet om at gjeldende støygrenser for så vel skytebaner som for andre støykilder tar høyde for at det unntaksvis vil forekomme overskridelser av disse grensene og at fylkesmannens pålegg bygget på denne forutsetningen. Dette innebærer at dersom fylkesmannens pålegg ikke var blitt påklaget til direktoratet, ville pålegget måtte anses oppfylt dersom det gjennom støymålinger basert på metode foreskrevet i M-128 ble dokumentert at støynivået var under 60 dB (LA_{Imax}). Dette lå da også til grunn for fylkesmannens vurdering i brev av 24.09.18 hvor pålegget ble ansett for oppfylt.

Unntaksvis overskridelser som følge av spesielle vær og/eller vindforhold eller som følge av ekstra lydenergi under stevner ville følgelig ikke medført at ikke grenseverdien var overholdt dersom det ikke hadde blitt noen klagesak i direktoratet.

Ovennevnte sitat er ikke omtalt i stevningen, og det fremstår som uklart om kommunen vil anføre at direktoratets og fylkesmannens uttalelser om at støygrensen ikke på noe tidspunkt skal overstige 60 dB skal tas på ordet. Dette bes klargjort.

Kommunen velger å legge frem blant annet en støymåling fra Norsk Forening mot Støy (NFMS) der det fremkommer sterk kritikk av Rieber Prosjekt AS og påstander om at Riebers resultater ikke kan legges til grunn. Det hadde vært redelig om kommunen også hadde vist til at jeg i mitt brev av 28.12.18) til fylkesmannen (bilag 38 til stevningen) hadde påpekt at de tre målingene, herunder målingen fra Norsk Forening mot Støy, ikke var foretatt i samsvar med de målemetoder som det gis anvisning på i Miljødirektoratets veileder M-127 og følgelig ikke kunne legges til grunn. Som vedlegg til brevet la jeg frem en uttalelse fra Rieber Prosjekt AS, der målingen fra NFMS ble kommentert.

Bilag 9: Notat 20.11.18 fra Rieber Prosjekt AS – kommentarer til innkommet klage

Her fremkommer blant annet:

Det var ikke motvind under Riebers målinger, i motsetning til det som ble hevdet

- Det var korrekt å bruke såkalt subammunisjon ved analyseringen av refleksjonsstøyen
- Målingene fra NFMS ble gjort under stevne med svært intensive serier noe som medfører at støynivåene kan bli opptil 10 dB over støyen fra enkeltskudd
- Veilederen til T-1442 foreskriver at målinger av skytestøy skal utføres for enkeltskudd

I Multiconsults rapport fra lørdag 27.10.18 – bilag 35 til stevningen- har konsulentfirmaet valgt å gjengi 23 hendelser hvor decibelnivået var over 60 dB (A_{Imax}). Dette gir ikke et representativt bilde av den faktiske støysituasjonen. All den stund det har blitt avfyrt flere hundre skudd kan man trekke den slutning at det overveiende antall skudd må ha medført decibelnivåer under 60 dB. Ettersom de høyeste og laveste verdiene skal strykes før man finner frem den aritmetiske middelverdien, viser Multiconsults rapport at støynivået under dette stevnet tilfredsstilte kravet på 60 dB (A_{Imax}) når man legger godkjent målemetode til grunn, jfr. M-128 side 256-258. Det er følgelig godt samsvar mellom Multiconsults og Riebers målinger.

Ser man derimot på målingene fra Brekke og Strand den 15.10.18, fremgår det at disse målingene viser atskillig høyere verdier enn rapporten fra Multiconsult. Jeg har i forbindelse med arbeidet med dette tilsvaret gått gjennom de to rapportene sammen med Dag Rieber. Han konkluderer med at forskjellen ikke alene kan forklares med at det ikke er målt enkeltskudd. Forklaringen er i følge Rieber at ikke all skyting har foregått fra 50 meters standplass. Rieber

har for sin del basert så vel beregninger som målinger på at skyting med grovkaliber foregår fra 50 meters standplass, mens 25 metersbanen kun benyttes til skyting med kaliber 22. Skytterlaget opplyser at det under stevnet den 15.10.18 også ble skutt fra 25 meters standplass. Frem til resultatet av målingene ble kjent, har skytterlaget trodd at kombinasjonen av overbygget standplass og vegetasjon ved denne banen ga tilstrekkelig demping. Etter at målingen fra Brekke Strand ble kjent, har skytterlaget innskjerpet at all skyting med grovkaliber skal skje fra 50 meter standplass.

Oppsummert kan det slås fast at etter at det ble gjennomført støydempingstiltak bak skivene på 50 meters standplass har virksomheten – med unntak av skytingen med 9 mm fra 25 meters standplass den 15.10.18 – tilfredsstilt kravet om at støyen ikke skal overstige 60 dB (A_{lmax}).

Dette står i skarp motstrid til uttalelsen på side 15 i stevningen, der det anføres at ca 650 personer er tungt berørt av støy. **Jeg provoserer fremlagt dokumentasjon som underbygger en slik påstand.**

4. Minnelig løsning? Vrangvilje fra Oppegård skytterlag?

På side 13 anføres det at kommunen uten å lykkes ved flere anledninger har forsøkt å komme til enighet om en begrensning av virksomheten, herunder fremsatt tilbud om en relokalisering til en innendørs skytebane. Det er nærliggende å oppfatte dette som en påstand om at Oppegård skytterlag uten rimelig grunn har avvist konstruktive forslag fra kommunen.

Det korrekte er at det har vært avholdt flere møter og utvekslet korrespondanse mellom kommunen og pistolklubben, der kommunen har fremsatt ønsker om reduksjon av aktiviteten. Kommunen har i den forbindelse gjentatte ganger anført at skytterlaget er bundet av en skuddgrense på 45.000 skudd. Pistolklubben har henvist til at de skytetider som i sin tid ble akseptert har vært nødvendige for at klubbens medlemmer skal kunne drive normal sportslig aktivitet. Samtidig har det vært fremholdt at så lenge støynivået er innenfor de grenseverdier som gjelder for nye skytebaner er det ikke rimelig å kreve at skytetidene skal begrenses ytterligere eller at antall skudd skal reduseres. Kommunens forslag til en «minnelig løsning» gikk i sin tid ut på at man skulle sette en skuddgrense på 100.000 skudd.

For å illustrere meningsutvekslingen fremlegges:

Bilag 10: Epost 26.05.17 fra Oppegård kommune til advokat Knagenhjelm

Bilag 11: Brev 08.06.17 fra advokat Knagenhjelm til Oppegård kommune

I mitt brev påpekte jeg blant annet:

- En grense på 100.000 skudd vil medføre at klubbens medlemmer ikke kan trene og konkurrere på en meningsfylt måte
- Antall skudd er et uegnet parameter til å vurdere støyulempene
- Skytterlaget vil gjennomføre støydempingstiltak selv om grunnlaget for fylkesmannens pålegg (støygrense på 60 dB) ikke lenger var til stede.
- Dempingstiltakene vil medføre reellt sett en halvering av opplevd støy

- Kommunen har i sin saksfremstilling til formannskapet gitt en feilaktig fremstilling av de juridiske forhold
- Man forstår at det oppleves som problematisk for administrasjon og politikere at det har vært fremsatt klager fra beboerne, men at man kan ha kommet i sakke for å gi beboerne «vann på mølla» ved å hevde at aktiviteten har vært i strid med (ikke eksisterende) konsesjonsvilkår.
- Det må tas høyde for at en del av støyproblemene har vært relatert til bruken av leirduebanen som ligger i nærheten av pistolbane.

Oppegård skytterlag har brukt betydelige beløp på å få utarbeidet de ulike vurderinger fra Rieber Prosjekt AS. Til dette kommer kostnadene med den gjennomførte støydempingen som påførte pistolklubben en regning på kr 421.000.

Bilag 12: Faktura fra ILC Construction.

Det er derfor svært misvisende å fremstille pistolklubben som lite villige til å gjøre noe med støyen.

Skytterlaget har for øvrig aldri mottatt noe konkret tilbud om tilfredsstillende alternativ til dagens bane på Kurud. Det er riktig at det er fremlagt planer om å etablere en innendørs skytebane, men for det første kan ikke innendørs skyting på 25 meter erstatte dagens ordning med en 25 meter og en 50 meters bane utendørs. Uttalelsen om at en innendørs 25 meters bane vil være et fullgodt alternativ vitner om manglende kunnskap om de sportslige aktiviteter som drives av en pistolklubb tilsluttet Norges Skytterforbund.

For det andre har pistolklubben ikke motatt noe bindende tilbud som det kan forholde seg til. De foreliggende planer baserer seg på et privat initiativ fra Kjell A. Bratlie som ønsker å kjøpe eiendommen der pistolbanen ligger fra Oppegård kommune og som foreløpig kun er på planleggingsstadiet. Et eventuelt tilbud må således komme fra ham. I motsetning til det det gis inntrykk av i stevningen, har kommunen ikke fremsatt noe tilbud til skytterlaget.

Pistolklubben har etter beste evne forsøkt å treffe tiltak for å holde støyen innenfor akseptable rammer og som gjennomgangen av de ulike støyrapportene viser, er støynivået nå innenfor den grense på 60 dB (A_{lmax}) som ble satt av fylkesmannen.

Kommunen har på sin side – uten støyfaglig kompetanse - forsøkt å blande seg inn i fylkesmannens vurdering av støyproblematikken ved bestille rapporter som skal vise høyest mulig støy, og der man bevisst har valgt å se bort fra de måleprosedyrer som er foreskrevet. Også kommunens politiske ledelse har utvist en stor iver i å forsøke å påvirke fylkesmannens saksbehandling. Jeg fremlegger

Bilag 13: Brev 25.10.18 fra Oppegård kommune til Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Bilag 14: Brev 15.11.2018 fra Oppegård kommune til Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Som man ser tar ordføreren målingene fra Multiconsult og Brekke og Strand til inntekt for at skytterlaget driver ulovlig virksomhet, og går endog til det skritt å be fylkesmannen om å stenge banen.

Tatt i betraktning av at det er en lang rekke skytebaner i Norge som har decibelnivåer langt over det som er tilfelle på Kurud, og som anses som lovlige, fremtrer ordførerens inngripen i saken som meget spesiell.

5. Oppsummering av saksøktes faktiske anførsler

Kommunens grunnlag for å heve avtalen oppfattes å være følgende:

- Pistolklubben har bundet seg til et skuddantall på 45.000 og dette overskrides betydelig
- Pistolklubben skal kun skyte med finkaliber, mens det også skytes med grovkaliber
- Pistolklubben bedriver PPC-skyting som angivelig genererer høyere decibelnivåer enn annen skyteaktivitet
- Pistolklubbens virksomhet er i strid med offentlige pålegg
- Bruken av pistolbanen medfører støy for omkringliggende friluftsområder
- Bruken av pistolbanen er til plage for «allmenheten»

Dersom jeg har misforstått kommunens anførsler helt eller delvis, ber jeg om at dette klargjøres i neste prosesskriv.

Fra denne side anføres at det ikke er holdepunkter for å innfortolke i avtalen en felles forutsetning om at skytterlaget ikke skal kunne avfyre mer enn 45.000 skudd eller at det i hovedsak ikke skal kunne skytes med annet enn kaliber 22. Verken i selve avtaleteksten eller i reguleringsbestemmelsene er det inntatt noen form for begrensninger i skytterlagets virksomhet. Det foreligger heller ingen felles skriftlige dokumenter der slike forutsetninger er kommet til uttrykk.

Videre gjøres gjeldende at pistolklubben så langt det er mulig retter seg etter pålegg fra det offentlige. Det er gjennomført støyutbedringstiltak i samsvar med utferdiget pålegg og laget har innrettet seg etter fylkesmannens forbud mot å avholde stevner.

Hvorvidt skytingen medfører støy i friluftsområder eller oppfattes å være til plage for befolkningen er ikke i seg selv hevingsgrunn.

6. Rettslige anførsler

Det er enighet mellom partene om at det kreves vesentlig mislighold for å kunne heve en avtale.

Som det fremgår ovenfor under pkt 4 og 5, er det saksøktes oppfatning at avtaleteksten uttømmende regulerer kontraktsforholdet mellom partene.

Følgelig har kommunen ikke grunnlag for å påberope seg omstendigheter knyttet til antall skudd, kaliber, decibelnivå eller forholdet til forurensningslovens bestemmelser som grunnlag for å heve avtalen.

I den grad beboerne har opplevd støyen som plagsom, er dette et forhold som ligger under fylkesmannens kompetanse i egenskap av myndighet etter forurensningsloven.

Under enhver omstendighet har kommunen i mange år vært kjent med at støynivået oversteg det som opprinnelig ble beregnet, uten å gripe inn, slik at det er for sent å bruke dette som hevingsgrunn.

Subsidiært anføres at de eventuelle brudd på det som måtte være avtaleforutsetninger som ikke er inntatt i avtalen ikke er av en slikt omfang at det kan sies å utgjøre vesentlig mislighold som gir grunnlag for heving.

7. Befaring

Saksøkte vil ikke motsette seg befaring og da i kombinasjon med at det foregår skyting. En forutsetning er imidlertid at det må foretas støymålinger med godkjent utstyr under befaringsen. Dette kan saksøkte besørge.

8. Påstand

Idet det tas forbehold om nye anførsler og bevis, nedlegges slik

påstand:

- 1 Oppegård skytterlag frifinnes
- 2 Oppegård skytterlag tilkjennes sakens omkostninger

Tilsvaret med bilag lastes opp i aktørportalen.

Oslo, 7. juni 2019

Sven Knagenhjelm
Advokat (H)